

Azərbaycanın türk dünyasına böyük töhfəsi

İlham Əliyev Vətən müharibəsində Qələbə ilə həm də türkdilli dövlətlərin daha da yaxınlaşmasına xidmət edən tarixi missiyanı yerinə yetirdi

Ortaq milli-mədəni dəyərləri bölüşən türkdilli dövlətlərin dostluğu, sıx əməkdaşlığı, həmrəyliyi bu gün təzadlarla dolu beynəlxalq münasibətlər sistemində olduqca mühüm əhəmiyyət daşıyır. Çünki bu eyni kökdən gələn türk dövlətlərinin inkişafı, öz maraqlarını təmin etməsi, möhkəmlənməsi baxımından olduqca vacibdir.

Naxçıvandan başlanan yol

Azərbaycan türk cümhuriyyətləri ilə əlaqələrində yuxarıda qeyd olunan prizmadan çıxış edir və daim buna sadıq qalır. Təsadüfi deyil ki, Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurası (Türk Şurası) da Azərbaycan-

dan başlanan bir tarixi missiyadır. 2009-cu ildə Naxçıvanda təsis olunan Türk Şurasının məqsəd və vəzifələri türkdilli dövlətlər arasında qarşılıqlı etimadın möhkəmləndirilməsi, regionda və dünyada sülhün bərqərar olunması, xarici siyasət məsələlərinə ortaq yanaşmanın təşviqi, maraq kəsb edən bütün sahələrdə regional və ikitərəfli əməkdaşlığın gücləndirilməsi, beynəlxalq terrorizm, separatçılıq, ekstremizm və transmilli cinayətkarlığa qarşı mübarizənin əlaqələndirilməsi, elm, texnologiyalar, təhsil və mədəniyyət sahəsində qarşılıqlı əlaqələrin genişləndirilməsi, ticarət əlaqələri və investisiyalar üçün əlverişli şəraitin yaradılması və sairidir.

2019-cu ilin oktyabrında Türk Şurasının Bakıda keçirilən VII Zirvə görüşü bütün dünyaya verilən çox mühüm mesajlarla yadda qaldı. Belə ki,

dövlət başçılarının çıxışları göstərdi ki, münasibətlərin inkişafı ilə bağlı irəli sürülən təklif gələcəkdə türkdilli dövlətlərin birliyini daha da gücləndirəcək. Ən əsası isə Bakı görüşü bir daha təsdiqlədi ki, qloballaşan və dəyişən dünya nizamına türk dövlətlərinin həmrəylik nümayiş etdirməsi olduqca vacibdir. Bakıda keçirilən sonuncu Zirvə görüşündə təşkilatın sərəfələri də genişləndi. Belə ki, həmin vaxta qədər Azərbaycan, Qazaxıstan, Qırğızıstan və Türkiyənin üzv olduğu Türk Şurasına daha bir türk dövləti - Özbəkistan qoşuldu. Təbii ki, bu ölkənin Türk Şurasında təmsil olunmaq qərarı dərin çoxəsrlik köklərə əsaslanan mədəni və tarixi qarşılıqlı müasir dövrün tələblərinə uyğun olaraq türkdilli dövlətlərin xalqlarının rifahı naminə daha da inkişaf etdirmək baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Türk Şurası
Azərbaycana mənəvi və
siyasi dəstək göstərdi

Hazırda Türk Şurasına sədrlik edən Azərbaycan təşkilatın dünyada nüfuzunun daha da artırılması, üzv ölkələr arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin möhkəmləndirilməsi istiqamətində səylər göstərir. Lakin Azərbaycanın Türk Şurasında sədrliyi çox müəkkəb dövrdə, koronavirus pandemiyası şəraitində keçir. Buna baxmayaraq, Azərbaycan üzv dövlətlərin maraqları baxımından Şuranı uğurla səfərbər edir. Martın 31-də keçirilən Türk Şurasının videokonfrans formatında qeyri-formal Zirvə görüşü də Azərbaycanın sədrliyi dövrünə təsadüf edir.

Əvvəli 1-ci səh.

Qeyd edək ki, işğal olunmuş torpaqlarımızın azad edilməsi, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması ilə nəticələnən İkinci Qarabağ müharibəsində Türk Şurası Azərbaycana mənəvi və siyasi dəstək göstərdi. Müharibənin ilk günlərində Şuranın yaydığı bəyanatda Ermənistan-Azərbaycan münasibətinin Azərbaycanın suverenliyi, ərazi bütövlüyü və beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərinin toxunulmazlığı əsasında tezliklə həll olunmasının vacibliyi qeyd olundu. Bütövlükdə Türk Şurası müharibə günlərində Azərbaycanın yanında oldu. Müharibə günlərində Şuranın Ticarət və Sənaye Palatasının toplantısının Bakıda keçirilməsini Prezident İlham Əliyev ölkəmizə mənəvi dəstəyin göstərilməsi kimi qiymətləndirdi.

Azərbaycanın türk dünyasına böyük töhfəsi

Türk Şurasının üç gün əvvəl videokonfrans formatında keçirilən qeyri-formal Zirvə görüşündə toxunulan əsas məsələlərdən biri Azərbaycanın torpaqlarını işğaldan azad etməsi oldu. Qazaxıstanın birinci Prezidenti - Elbasi, Türk Şurasının fəxri sədri Nursultan Nazarbayev, Qazaxıstanın Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan, Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev, Türk Şurasının Baş katibi Bağdad Amreyev Azərbaycanı Qələbə münasibətilə təbrik etdilər.

Prezident İlham Əliyev də toplantıdakı çıxışını, əsasən, Qarabağ mövzusunə həsr etdi. Dövlət başçı-

sı Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarını işğal etməsi ilə əlaqədar hadisələrə geniş ekskurs etdi, bu ölkənin sistemli şəkildə təxribatlar törətdiyini, azərbaycanlıların milli heysiyyəti ilə oynadığını, bu hərəkətlərin dözülməzliyini, Ermənistan baş nazirinin “Qarabağ Ermənistanıdır və nöqtə” bəyanatının və 2020-ci ilin yayında Ermənistanın müdafiə nazirinin yeni əraziləri işğal etmək anonslarını xatırlatdı. Ardicil təxribatlara cavab olaraq 2020-ci ilin sentyabrında 44 günlük müharibənin başladığını bildirdi. Ermənistanın xarici dəstək olmadan Azərbaycan torpaqlarını tutmasının və uzun illər işğalda saxlamasının mümkünsüzlüyünü, Minsk

qrupunun fəaliyyətinin “sıfır effektivliyi”ni diqqətə çatdırdı. İlham Əliyev Vətən müharibəsində qardaş Türkiyənin Azərbaycana göstərdiyi güclü mənəvi və siyasi dəstəyə görə Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan xüsusi təşəkkür etdi.

Zəngəzurdan keçən kommunikasiyalar bütün türk dünyasını birləşdirəcək

2009-cu ildə Naxçıvanda türkdilli ölkələrin dövlət başçılarının Zirvə görüşündə Prezident İlham Əliyev demişdi: “*Vaxtilə Azərbaycanın tarixi torpağı, əzəli torpağı Zəngəzur bölgəsini Azərbaycandan ayırıb*

Ermənistanı birləşdirilməsi, deməklər ki, böyük türk dünyasını coğrafi baxımdan parçaladı. Yəni türk dünyasının vahid bir ailə kimi, vahid bir qüvvə kimi fəaliyyəti onilliklər ərzində dayandırılmışdır. Ancaq biz bu gün qəbul edilmiş qərarlarla, atılmış addımlarla bu bağlantını daha da gücləndiririk”.

Zəngəzurun Ermənistanı və rilməsi ilə türk dünyası arasında coğrafi parçalanma baş vermişdi. İlham Əliyev 12 il əvvəl bu sözləri təsadüfən deməmişdi. Çünki Prezident düşünülmüş və uzaqgörən siyasəti ilə Azərbaycanı böyük Qələbəyə aparırdı. İkinci Qarabağ müharibəsində böyük Qələbə ilə İlham Əliyev həm də bütün türk

dövlətlərinin daha da yaxınlaşmasına xidmət edən tarixi bir missiyanı yerinə yetirdi. Ötən ilin 10 noyabrında imzalanmış üçtərəfli Bəyanatda Naxçıvanı Azərbaycanın əsas ərazisi ilə birləşdirən yeni nəqliyyat kommunikasiyalarının inşası ilə bağlı müddəa da yer aldı. Videokonfrans formatında Zirvə görüşündə bu məsələyə də toxunan İlham Əliyev dedi: “*Naxçıvanda keçirilmiş Zirvə görüşündə mən demişdim ki, vaxtilə Zəngəzuru Azərbaycandan alıb Ermənistanı birləşdirmək türk dünyasının coğrafi parçalanması idi. Çünki əgər xəritəyə baxsaq görərik ki, sanki bizim bədənimize xəncər saplanmışdır, türk dünyası*

parçalanmışdır. Qədim Azərbaycan torpağı olan Zəngəzur indi türk dünyasının birləşməsi rolunu oynayacaq. Çünki Zəngəzurdan keçən nəqliyyat, kommunikasiya, infrastruktur layihələri bütün türk dünyasını birləşdirəcək”.

Ümumiyyətlə, Ermənistanın işğalçılıq siyasəti yalnız Azərbaycana qarşı deyil, bütün türk və müsəlman dünyasına qarşı yönəlmişdi. Çünki 30 ilə yaxın işğal dövründə Ermənistanın dağıtdığı və erməniləşdirilməsinə cəhd etdiyi bütün tarixi və dini abidələr həm də türk-müsəlman irsinin tərkib hissəsidir. Bu baxımdan Azərbaycan erməni faşizminin qarşısını alaraq türk dünyası qarşısında tarixi xidmət göstərdi, təkə özünün deyil, bütün İslam dünyasının dəyəri olan mədəni və dini irsi müdafiə etdi.

**R.CƏFƏRLİ,
“Azərbaycan”**